

3

EL SISTEMA DE LA SEGURETAT SOCIAL

RESUM

La recaptació líquida, l'any 2009 ha assolit 2.579,19 milions d'euros, el que en termes relatius suposa un 5,78% menys que el que es registrava l'any anterior. L'any 2009, l'import de les prestacions de l'INSS va arribar a 1.646.359.493,65 euros, el que representa un increment del 5,7% sobre l'any 2008. Les prestacions per atur es totalitzaren en 597.366.079,29 euros, amb un increment del 37,97% respecte del 2008. El pagament de prestacions de l'ISM durant aquest període fou de 35.495.233,46 euros.

Durant aquesta any, s'ha destinat a les pensions contributives un import total de 1.524.599.408,32 euros, fet que suposa un increment del 6,31 respecte de l'any anterior i que es repeteix per segon any consecutiu. El ritme de creixement del nombre total de pensions a les Illes Balears en el 2009 ha estat de l'1,81%, un 0,08% menys que el de 2008, però encara superior als que es varen obtenir a l'àmbit nacional en 2009 i en 2008, de l'1,65% i de l'1,56%, respectivament. Per comparació entre comunitats autònomes, la quantia mitjana de les pensions en vigor en desembre de 2009 a les Illes Balears continua situant-se en els llocs més baixos de la taula, només per damunt de la mitjana de Múrcia, Galícia i Extremadura. Si la comparació es fa per províncies, la posició de les Illes Balears continua sent intermèdia, tot i que hi ha 19 províncies amb un import mitjà inferior al de les Illes Balears. Per altra banda, relacionant l'import total de les pensions segons el nombre total de pensions, es pot parlar de certes diferències en la pensió mitjana entre municipis de l'àrea metropolitana de Palma i del litoral i els municipis de l'interior.

Del total de pensions en vigor per classe, gènere i grup d'edat, el 54,85% correspon a dones –un total de 90.366 pensions en vigor–, mentre que el 45,15% restant correspon al col·lectiu masculí –amb un total de 74.393. Pel que fa al 2008, en termes absoluts, suposa un increment de 3.550 pensions en vigor en el cas dels homes i de 2.643 en el cas de les dones.

La pensió més important del sistema contributiu de les Illes Balears és la de jubilació, que representa el 66,76% de les despeses, seguida de les d'incapacitat permanent i la de viduïtat, que representen el 18,79% i el 13,07%, respectivament.

Per altra banda, amb independència de les pensions, l'INSS ha gestionat en 2009 a les Illes Balears una despesa en subsidis i altres prestacions per import de 121,76 milions d'euros.

Quant a les prestacions per atur, constaven d'alta 101.387 persones, 60.218 de les quals eren perceptores de prestacions contributives, 40.122 de subsidis i 1.047 de renda activa d'inserció.

3.1.

INTRODUCCIÓ

En aquest apartat es presenten les dades relatives, tant als ingressos recaptats per la Seguretat Social a les Illes Balears, com a les despeses en matèria de pensions contributives, subsidis i altres prestacions, incloses les prestacions per atur.

3.2.

ELS INGRESSOS PER LA RECAPTACIÓ DE QUOTES DE LA SEGURETAT SOCIAL

La gestió recaptadora de la Seguretat Social la du a terme la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS), com a caixa única del sistema pel que fa a la recaptació tant voluntària com executiva, sota la direcció, la vigilància i la tutela de l'Estat. Les dades de l'execució del pressupost d'ingressos per quotes relatives a l'exercici del 2009 es recullen en el quadre AIII-1.

Durant l'any 2009, la recaptació voluntària ha arribat a l'import íntegre de 2.466,27 milions d'euros, la qual cosa representa una disminució del 2,69% respecte del

2008, tot i que la disminució de la mitjana d'afiliats en alta durant el 2009 va ser d'un 6,78% en aquesta comunitat autònoma. D'altra banda, la recaptació executiva líquida ha estat de 44,22 milions d'euros, fet que suposa un increment interanual del 12,88%.

La recaptació líquida —que suma a la recaptació en via voluntària i a la recaptació en via executiva els imports de la recaptació per «altres cotitzacions», és a dir, per atur, FOGASA i per formació professional, a més d'altres ingressos diferents a quotes—, l'any 2009, ha assolit 2.579,19 milions d'euros, xifra que en termes relatius suposa un 5,78% menys que el que es registrava l'any anterior.

Del total dels ingressos fets per la recaptació voluntària, cal destacar els corresponents al règim general, amb 1.730,51 milions d'euros: els del règim d'autònoms, amb 236,99 milions d'euros, i els de les quotes (primes) per accidents de treball i malalties professionals que corresponen a les mútues, amb 160,16 milions d'euros. També en aquesta recaptació es comptabilitzen els 285,77 milions d'euros que ingressa el Servei Públic d'Ocupació Estatal per als treballadors que cobren prestacions per atur.

3.3.

LA DESPESA EN PRESTACIONS DE LA SEGURETAT SOCIAL

Aquest apartat estudia, amb relació al 2009, les dades relatives a les prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat

Social que reconeix l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS), de les prestacions per atur reconegudes pel Servei Públic d'Ocupació Estatal (antic INEM) i de les prestacions del Règim Especial de Treballadors de la Mar, que gestiona l'Institut Social de la Marina (ISM). La informació que es facilita inclou múltiples segmentacions i comparacions.

L'any 2009, l'import de les prestacions de l'INSS va arribar a 1.646.359.493,65 euros, la qual cosa representa un increment del 5,7% respecte de l'any 2008. Les prestacions per atur totalitzaren 597.366.079,29 euros, amb un increment del 37,97% respecte del 2008. El pagament de prestacions de l'ISM el 2009 fou de 35.495.233,46 euros.

3.3.1. LA DESPESA EN PENSIONS CONTRIBUTIVES

Durant l'any 2009 s'ha destinat a les pensions contributives un import total d'1.524.599.408,32 euros, fet que suposa un increment del 6,31% respecte de l'any anterior i que es repeteix per segon any consecutiu. (Vegeu el quadre AIII-2.)

Les 164.351 pensions contributives que el 31 de desembre de 2009 estaven en vigor a les Illes Balears, 2.921 més que l'any anterior, representen l'1,9% del total de les pensions en vigor a l'Estat espanyol en aquesta data, que sumen un total de 8.604.119, enfront de les 8.464.342 de l'any 2008. (Vegeu el quadre AIII-3.)

El ritme de creixement del nombre total de pensions a les Illes Balears el 2009 ha

estat de l'1,81%, un 0,08% menys que el del 2008, però encara superior als que es varen obtenir en l'àmbit nacional el 2009 i el 2008, de l'1,65% i de l'1,56% respectivament.

Quant a la projecció anual de les dades mensuals, s'ha de tenir en compte que les pensions contributives derivades de contingències comunes s'abonen en 14 pagues. L'import mitjà mensual de les pensions en vigor el desembre de 2009 a les Illes Balears fou de 689,12 euros, un 4,94% per sobre de la mitjana de les pensions en vigor el desembre de 2008, que fou de 656,70 euros.

En el creixement dels imports influeix, a més de les revaloracions de les pensions, l'efecte de substituir les pensions que es donen de baixa —normalment més antigues i de menys quantia— per pensions noves que es donen d'alta i que generalment són de més quantia. En aquest sentit, és important ressenyar que el valor mitjà de les 10.899 pensions noves reconegudes a les Illes Balears el 2009 és de 825,89 euros mensuals, és a dir, un 19,84% per sobre de la pensió mitjana. (Vegeu el quadre AIII-4.)

3.3.1.1. Anàlisi comparativa de les pensions contributives per comunitats autònomes, per províncies, per illes i per municipis de les Illes Balears

La quantia de les prestacions de la modalitat contributiva manté una relació de proporcionalitat amb les cotitzacions —bases de cotització i, si escau, períodes cotitzats. Per aquest motiu, les diferències en les cotitzacions efectuades durant els períodes de la vida laboral que s'hagin de tenir

en consideració per al reconeixement de la prestació, es tradueixen en gran manera en diferències en la quantia de la prestació reconeguda, i els diferents contextos socioeconòmics tenen certa rellevància perquè generen factors de treball i factors salarials directament vinculats als muntants per cotitzar.

A la mateixa conclusió s'arriba si el que es pretén analitzar és la quantia mitjana de la pensió d'un col·lectiu determinat i fer comparacions amb la d'altres àmbits territorials. El conjunt d'historials de cotitzacions que es varen tenir en compte per reconèixer les pensions determinarà que les diferències en les aportacions contributives efectuades, amb relació a altres àmbits, originin diferències en el valor mitjà de les pensions que siguin objecte de comparació.

Si la comparació s'efectua amb relació a la registrada en altres comunitats autònomes, la quantia mitjana de les pensions en vigor el desembre de 2009 a les Illes Balears continua situant-se en els llocs més baixos de la taula, només per damunt de la mitjana de Múrcia, Galícia i Extremadura. Si la comparació es fa per províncies, la posició de les Illes Balears continua essent intermèdia, tot i que hi ha 19 províncies amb un import mitjà inferior al de les Illes Balears. (Vegeu els quadres AIII-5 i AIII-6.)

De les dèset comunitats autònomes i dues ciutats amb estatut d'autonomia (Ceuta i Melilla), set comunitats autònomes, a més de Ceuta, tenen una quantia mitjana de pensió superior a la mitjana estatal (759,86 euros). Per ordre són: el

País Basc, Astúries, Madrid, Navarra, Ceuta, Cantàbria, Aragó i Catalunya. Comparant els valors de la pensió mitjana per a cadascun dels conceptes per separat, podem ampliar aquesta anàlisi. En el cas de les pensions d'incapacitat permanent i jubilació, les Illes Balears ocupen el quinzè i el setzè lloc respectivament, mentre que pel que fa a les pensions de viduïtat i orfanat es troben en el segon dels darrers llocs.

Només tretze províncies, la majoria de les quals són del nord de la Península, tenen un import mitjà superior als 759,86 euros de mitjana nacional. Les quatre províncies que ocupen els primers llocs són: Biscaia, Àlaba, Guipúscoa i Astúries. D'altra banda, la zona que conforma l'arc mediterrani, excepte Barcelona, està per sota de la mitjana espanyola, i només València, Màlaga i Tarragona estan per sobre de les Illes Balears. (Vegeu el quadre AIII-6.)

Per illes, Mallorca, amb un import mitjà de pensió de 698,14 euros el 2009, representa el 81,98% del total de les pensions, mentre que Menorca, amb una quantia mitjana de 692,24 euros, representa el 7,60%, Eivissa, amb un import mitjà de 662,81 euros, representa el 8,73% i Formentera, amb una quantia mitjana de 594,87 euros, el 0,56%; no disposam d'informació per adscriure l'1,12% restant, perquè es tracta de pensions que s'abonen a l'estranger. (Vegeu el quadre AIII-7.)

Per municipis, i més concretament als de Mallorca, podem veure que Palma és el municipi on es percep la major part de l'import global mensual de les pensions

contributives, amb el 43,35%. En un segon escaló hi ha Manacor i Lluçmajor, amb percentatges del 4,11 i del 3,56% respectivament. En un tercer nivell trobam Inca i Calvià, amb el 2,87 i el 2,72% respectivament. (Vegeu el quadre AIII-8.)

A Menorca són destacables els municipis de Maó i Ciutadella, amb uns percentatges del 2,89% i del 2,41% respectivament. Pel que fa a les Pitiüses, cal esmentar el municipi d'Eivissa, amb el 3,65% de l'import total mensual de les pensions contributives.

Relacionant l'import total de les pensions segons el nombre total de pensions, es pot parlar de certes diferències en la pensió mitjana entre municipis de l'àrea metropolitana de Palma i del litoral i els municipis de l'interior. En el cas de Mallorca, Bunyola (825,33 euros), Marratxí (812,50 euros), Palma (757,88 euros), Valldemossa (733,84 euros), Calvià (720,69 euros), Esporles (745,07 euros), Santa Maria del Camí (697,65 euros), Alcúdia (702,72 euros), Puigpunyent (696,12 euros) i Santa Eugènia (695,09 euros), són municipis amb unes pensions per sobre de la mitjana, mentre que en municipis com Fornalutx, Deià o Ariany el valor mitjà no arriba als 550 euros mensuals.

En el cas de Menorca, els valors mitjans més elevats de l'illa es troben a Maó (730,70 euros), es Castell (727,33 euros) i Sant Lluís (720,56 euros), municipis situats a la zona del llevant de Menorca. A les Pitiüses, l'import mitjà més alt correspon a les pensions del municipi d'Eivissa, amb una quantia mitjana de pensió de 727,64 euros.

3.3.1.2. Anàlisi de les pensions contributives segons la classe, el gènere, el grup d'edat, el règim i per trams de quantia

Del total de pensions en vigor per classe, gènere i grup d'edat, el 54,85% correspon a dones —un total de 90.366 pensions en vigor—, mentre que el 45,15% restant correspon al col·lectiu masculí —amb un total de 74.393. Pel que fa al 2008, en termes absoluts, suposa un increment de 3.550 pensions en vigor en el cas dels homes i de 2.643 en el cas de les dones. (Vegeu el quadre AIII-9.)

Per trams de quantia, el 28,30% del total de pensions en vigor es concentra en trams que van dels 500,01 als 600 euros, per un total de 46.325 pensions en vigor durant l'any 2009 (el 27,79% del total de pensions en vigor durant aquest any). (Vegeu l'addenda del quadre AIII-9.)

La pensió més important del sistema contributiu de les Illes Balears és la de jubilació, que representa el 66,76% de les despeses, seguida de la d'incapacitat permanent i la de viduïtat, que representen el 18,79% i el 13,07% respectivament. (Vegeu el quadre AIII-2.)

El desembre de 2009 hi ha hagut 97.624 pensiones de jubilació en vigor. L'import destinat mensualment a aquest concepte ha estat de 76.042.451,67 euros, mentre que la mitjana mensual de la pensió ha estat de 778,93 euros. (Vegeu el quadre AIII-10.)

Destaca amb molta diferència la pensió de jubilació per a les persones que provenen de la mineria del carbó i treballadors de la

mar, que reben un import bastant més elevat per comparació a la resta de règims (1.360,03 i 1.086,43 euros respectivament). En canvi, els empleats de la llar i els de l'assegurança obligatòria de la vellesa i invalidesa (SOVI) són els que reben una quantitat més baixa, amb només 460,62 i 357,08 euros respectivament.

L'any 2009, les primeres pensions de jubilació en vigor, per a tots dos gèneres, es troben en el grup d'edat que va de 50 a 54 anys, amb un total de 7. En el cas dels homes, les pensions de jubilació en vigor reconegudes es concentren principalment entre els 65 i els 79 anys, moment a partir del qual el nombre de pensions en vigor comença a disminuir; mentre que en el cas de les dones, destaca el fet que durant el 2009 el nombre de pensions en vigor reconegudes es manté constant fins a l'edat de 85 anys. El nombre total de pensions de jubilació en vigor per gènere, durant l'any 2009, és superior en el cas dels homes, amb una diferència de 15.746 respecte de les pensions de jubilació en vigor per a les dones. (Vegeu el quadre AIII-11.)

Del total de pensions de jubilació en vigor durant l'any 2009, el 19,63% se situen entre els 500,01 i els 550,00 euros, per un total de 19.062 pensions en vigor reconegudes. D'altra banda, un total de 21.891 pensions de jubilació estan per sobre dels 1.000,00 euros, fet que representa el 22,53% del total de pensions de jubilació en vigor per al 2009. (Vegeu l'addenda del quadre AIII-11.)

Pel que fa a les pensions de viduïtat, el desembre de 2009 hi havia en vigor un

total de 42.780 pensions i la Seguretat Social hi va destinar un import mensual total de 21.362.902,73 euros, xifra que representa una quantia mitjana mensual de pensió de 499,37 euros. (Vegeu el quadre AIII-12.)

En aquest cas, els pensionistes que més reben són els de la mineria del carbó, seguits dels accidents laborals. Contràriament, els que menys reben són els treballadors de la llar, amb 294,66 euros, i els treballadors del SOVI, amb 302,62 euros.

Per gènere, el nombre de pensions de viduïtat en vigor és notablement superior en el cas de les dones, amb un total de 39.106 durant l'any 2009, enfront de les 3.745 dels homes. La pensió mitjana també és relativament superior en el cas de les dones, de 519,24 euros, enfront dels 412,01 euros de pensió de viduïtat mitjana prevista per als homes.

Durant l'any 2009, les primeres pensions de viduïtat en vigor les hem de situar dins el gènere femení, en el tram d'edat que va de 20 a 24 anys, amb un total de dues pensions reconegudes. En el cas del gènere masculí, la primera pensió de viduïtat en vigor se situa en el tram d'edat que va dels 25 als 29 anys, i així es constitueix a més a més com l'única pensió de viduïtat reconeguda dins aquest tram d'edat. (Vegeu el quadre AIII-13.)

En el cas de les pensions de viduïtat, del total de pensions d'aquest tipus en vigor durant l'any 2009, el 25,01% se situen entre els 550,01 i els 600,00 euros, per un total de 10.681 pensions en vigor recone-

gudes. En el cas d'aquestes pensions, es pot observar un descens important del nombre de pensions en vigor a partir dels 1.500,01 euros, ja que passa de 235 pensions en vigor reconegudes en el tram de quantia anterior a un total de 23 en aquest tram de referència, fins a un total de 38 pensions en vigor que estarien per sobre d'aquest import. (Vegeu l'addenda del quadre AIII-13.)

Pel que fa a la incapacitat permanent, la despesa el desembre de 2009 de les 18.920 pensions en vigor ha estat de 14.332.223,86 euros, amb una quantia mitjana mensual de la pensió de 757,52 euros. El nombre de pensions d'incapacitat permanent en vigor durant el 2009 va ser superior en el cas dels homes, amb 11.252 pensions, enfront de les 7.667 que varen estar en vigor per aquest mateix període en el cas de les dones. Respecte de l'any 2008 s'observa un lleu augment, per a ambdós gèneres, tant respecte del nombre de pensions en vigor com respecte de la pensió mitjana. (Vegeu els quadres AIII-14 i AIII-15.)

Per trams de quantia, un total de 4.195 pensions d'aquesta classe tenen reconeguts imports que van dels 500,01 als 550,00 euros (per un total de 2.106 pensions) i dels 700,01 als 800,00 euros (per un total de 2.089 pensions), que representen l'11,15 i l'11,06% respectivament. Per graus, el 71,02% de les pensions d'incapacitat permanent ho són en grau d'absoluta (amb un total de 6.602 pensions en vigor i una pensió mitjana de 977,76 euros) i en total del 55% hi ha 6.836 pensions en total, amb una pensió mitjana de 517,31 euros.

(Vegeu l'addenda del quadre AIII-15 i el quadre AIII-16.)

El desembre de 2009 a les Illes Balears hi havia en vigor 4.878 pensions d'orfanat, fet que representa un increment del 4,90% respecte de l'any passat. A aquest concepte s'ha destinat un import mensual total d'1.469.415,93 euros, amb una quantia mitjana de la pensió de 301,23 euros. Per grups d'edat, el que va de 15 a 19 anys és el que aglutina el nombre més elevat de pensions d'orfanat en vigor per a tots dos gèneres. Respecte de l'any 2008 es pot veure que es tracta també d'un augment lleuger en el nombre total de pensions d'aquest tipus en vigor, concretament del 8,62%. Per trams de quantia, el 56,16% del total de pensions d'orfanat en vigor, es concentra en imports que van dels 150,01 als 250,00 euros, seguit pel tram de quantia que comprèn aquelles pensions d'orfanat reconegudes de 550,01 a 600 euros. (Vegeu els quadres AIII-17, AIII-18 i l'addenda.)

Finalment, el desembre de 2009 hi havia 148 pensions de favor familiars, 1 menys que l'any 2008, amb un import total mensual de 50.899,20 euros, la qual cosa ha suposat un import mitjà mensual de la pensió de 341,61 euros. El nombre de pensions d'aquest tipus en vigor durant l'any 2009 és notablement superior en el cas de les dones, amb 123 pensions, enfront de les 26 que hi ha reconegudes per als homes. Per trams de quantia, en el 42,28% dels casos s'ha concedit un import per a aquest tipus de pensions que va dels 400,01 als 450,00 euros. (Vegeu els quadres AIII-19, AIII-20 i l'addenda.)

3.3.2.

ANÀLISI DELS SUBSIDIS I ALTRES PRESTACIONS

Amb independència de les pensions, l'INSS ha gestionat el 2009 a les Illes Balears una despesa en subsidis i altres prestacions per un import de 121,76 milions d'euros. Això suposa una disminució global del 4,47%, originada per la disminució de la despesa en la incapacitat temporal que s'explicarà més endavant. (Vegeu el quadre AIII-21.)

Les prestacions per incapacitat temporal, amb un import de 51.474.627,46 euros, i les de maternitat, amb 45.110.188,43 euros, són les més importants quant a la quantia, ja que signifiquen el 40,40% i el 38,90% respectivament, del total dels subsidis i altres prestacions econòmiques, seguides de les prestacions de protecció a la família, que arribaren a 18.474.095,27 euros, i les prestacions per paternitat, amb un import de 4.471.516,85 euros.

3.3.2.1. Referència especial a la despesa per incapacitat temporal (IT)

La gestió i el control d'aquesta prestació econòmica és duta a terme per les entitats amb les quals està concertada o establerta legalment la protecció de les contingències comunes i/o professionals, fonamentalment per l'INSS i per les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social; també per empreses autoritzades a col·laborar voluntàriament en la gestió i per l'ISM, pel que fa referència al règim especial de treballadors de la mar.

Les dades de la despesa d'aquesta prestació que es faciliten corresponen només a l'INSS i a l'ISM, encara que s'hi inclou també nombrosa informació sobre la dimensió de la gestió de les mútues.

Dels 51.474.627,46 euros abonats per l'INSS el 2009, 18.309.330,14 euros varen correspondre al pagament directe, 30.558.476,47 euros al pagament delegat —és a dir, a través de les empreses que tenen la protecció de l'IT concertada amb l'INSS i que descompten l'import de la prestació en les liquidacions de quotes a la Seguretat Social— i 2.606.820,85 euros per a col·laboració d'empreses.

A més, l'ISM va abonar el 2009 un total de 521.064,43 euros per les prestacions d'IT que va gestionar aquesta entitat.

A les Illes Balears, el 31 de desembre i per al conjunt del sistema, hi ha 422.384 treballadors protegits en les contingències comunes de l'IT, 267.150 dels quals corresponien a les mútues, 154.030 a l'INSS i 1.475 a l'ISM. (Vegeu els quadres AIII-22, AIII-23 i AIII-24.)

Respecte de les contingències professionals —accident de treball i malalties professionals—, hi havia 286.386 treballadors protegits, 283.261 dels quals ho eren per les mútues i 2.666 per l'INSS.

En el conjunt del sistema de la Seguretat Social, a la nostra comunitat es varen comptabilitzar un total de 5.578.336 dies de baixa per IT (4.988.478 dies per contingències comunes i 589.858 per professionals), distribuïts entre els 145.893 processos amb l'alta produïda durant el

2009. Amb relació al 2008, hi ha 19.778 processos menys (l'11,93%) i 551.007 dies menys de baixa (el 9,94%). (Vegeu el quadre AIII-25.)

Quant als treballadors protegits per l'INSS, hi ha hagut 470.912 dies de baixa menys, així com 10.878 processos menys que el 2008, la qual cosa ha possibilitat una disminució del 13,45% en la despesa respecte de l'any anterior, en què hi varen haver 13.280 treballadors més, un 7,93%, amb les contingències comunes de l'IT concertades amb aquesta entitat.

El cost mitjà per afiliat/mes de l'INSS a les Illes Balears durant el 2009 fou de 26,88 euros, fet que suposa una millora de 2,04 punts amb relació a l'obtingut per l'INSS en àmbit nacional. (Vegeu el quadre AIII-26.)

El 8 de gener de 2009 es va signar un conveni de col·laboració entre el Ministeri de Treball i Immigració (INSS) i la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Sanitat i Consum (de la qual depèn l'IB-Salut), per a la millora de la gestió i el control de l'IT derivada de contingències comunes durant el període 2009-2012, que s'ha revelat com una eina útil per aconseguir els objectius de racionalització de la despesa de l'IT amb mesures com la informatització i transmissió per via telemàtica dels informes a l'INSS —matèria en la qual la nostra comunitat és capdavantera a l'Estat—, l'emissió d'informes mèdics sobre l'IT tenint en compte durades estàndard, l'accés per al personal mèdic de l'INSS als historials clínics, etc.

La col·laboració amb l'INSS per part dels facultatius de l'IB-Salut és decisiva per

controlar aquesta prestació, ja que aquests facultatius són els únics competents per emetre els informes de baixa, confirmació i alta fins al compliment del dia 365 de durada de l'IT derivada de contingències comunes, així com de la derivada de les contingències professionals cobertes a càrrec de l'entitat gestora (INSS o ISM). Esgotat el termini anterior, l'INSS (o l'ISM) és l'únic competent per reconèixer, si escau, la situació de pròrroga expressa, amb un límit de 180 dies més, i per emetre l'alta mèdica.

També cal ressenyar que el 22 de juny de 2009 s'ha signat un altre conveni amb la CAIB per executar un programa específic per estudiar el comportament dels processos de l'IT derivats de certes patologies i desplegar determinades estratègies d'avaluació, formació i millora.

3.3.2.2. Les mútues d'accidents de treball i de malalties professionals de la Seguretat Social

Les mútues són associacions privades d'empresaris, autoritzades pel Ministeri de Treball i Immigració —que n'exerceix el control i la tutela—, que col·laboren sense ànim de lucre amb la Seguretat Social per donar les prestacions establertes en cas d'accidents laborals i malalties professionals i les derivades de la col·laboració en la gestió de la incapacitat temporal. (Vegeu el quadre AIII-23.)

En l'àmbit de la gestió i el control de les IT, la mútua corresponent és competent durant els primers 365 dies de durada del procés per emetre els informes de baixa, confirmació i d'alta per contingències professionals, i per formular propostes d'alta

per contingències comunes respecte dels treballadors que presten serveis en una empresa que hagi concertat la protecció d'aquestes contingències i respecte dels treballadors per compte propi que hagin concertat la cobertura de les prestacions de l'IT per contingències professionals.

Pel que fa a les contingències comunes per incapacitat temporal, la cobertura per part de les mútues quant al nombre de treballadors protegits ha augmentat durant els darrers anys, encara que des de l'any 2008 s'ha produït una disminució, perquè el nombre d'afiliats d'alta en el sistema ha estat inferior. Durant el 2009, la cobertura de contingències comunes del Règim General assoleix un total de 205.048 treballadors (corresponents a 31.694 codis de compte de cotització). (Vegeu el quadre AIII-27.)

En dades desagregades per mútues, durant el 2009, Mútua Balear ha ofert cobertura d'incapacitat temporal per contingències comunes a un total de 98.155 treballadors del Règim General, distribuïts en 14.808 comptes de cotització, fet que representa el 47,87% del total provincial de treballadors amb cobertura d'aquest tipus per mútues; seguida d'Asepeyo, que ha donat cobertura a un total de 24.390 treballadors (l'11,90% del total) i Fremap, amb 20.746 treballadors coberts durant l'any 2009 (el 10,12%). (Vegeu el quadre AIII-28.)

3.3.3. LES PRESTACIONS DE PROTECCIÓ PER L'ATUR

El darrer dia de desembre de 2009 constaven d'alta com a perceptors de les presta-

cions per atur 101.387 persones, 60.218 de les quals eren perceptores de prestacions contributives, 40.122 de subsidis i 1.047 de renda activa d'inserció. Això representa un augment global del 23,33% amb relació als 82.275 beneficiaris en la mateixa data de l'any 2008. (Vegeu el quadre AIII-29.)

La mitjana mensual de beneficiaris de les prestacions per atur el 2009 es va situar en 65.271 persones, que amb relació a la mitjana mensual de 44.961 del 2008 suposa un increment del 45,17%. En la prestació contributiva, amb una xifra mitjana de 41.839 persones beneficiàries, l'augment respecte de l'any anterior va arribar al 33,81% en el subsidi d'atur, amb una mitjana de 22.591 beneficiaris, al 63,24%, i en la renda activa d'inserció, amb 841 perceptors, a pràcticament al doble (91%).

L'any 2009 la cobertura del sistema de protecció per atur amb relació a les 74.378 persones que hi havia de mitjana mensual d'atur registrat ha estat del 86,81%, un 2,63% menys que el 2008, any en què la cobertura va assolir el 89,43%, amb una mitjana mensual d'atur registrat de 49.111 persones, la qual cosa suposa només el 59,31% de la del 2009.

El desembre de 2009 hi va haver 24.934 estrangers perceptors de prestacions per atur (13.113 de prestació contributiva, 11.657 de subsidi i 164 de renda activa d'inserció), la qual cosa representa el 24,59% del total (101.387 beneficiaris a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en aquesta data). Quant a la procedència, 9.512 persones (el 9,38%) provenen de

països de la Unió Europea i 15.242 beneficiaris (el 15,21%) de països de fora de la UE. (Vegeu el quadre AIII-30.)

La despesa relativa a les prestacions per atur, el 2009, ha assolit 733.952.711,91 euros, enfront dels 599.167.538,74 euros de l'any anterior. Aquest augment suposa una variació del 22,49%. (Vegeu el quadre AIII-31.)

D'altra banda, la cotització a la Seguretat Social de l'SPEE també ha crescut amb relació a l'exercici anterior, el 2008. Així, l'any 2009 la quantia total per aquest concepte ha estat de 224.755.219,40 euros, fet que representa un increment del 35,24% respecte de l'any anterior.

3.3.4. RESUM DE LES PRESTACIONS SOCIALS A LES ILLES BALEARS

Tot i que les prestacions socials econòmiques del sistema de la Seguretat Social són fonamentalment les gestionades per l'INSS, l'ISM i l'SPEE, cal tenir en compte també altres prestacions que conformen el sistema de protecció social, com les pensions no contributives i les assistencials que gestiona la CAIB, les pensions de classes passives dels règims especials de funcionaris públics, civils i militars, etc.

Les dades relatives a aquestes prestacions de protecció social (que enguany es faciliten) ens permeten observar que la despesa de 232.418.798 euros el mes de desembre de 2009 representa, amb relació a la població de les nostres illes, una quantia mitjana de 216 euros per persona, i que la ràtio entre les més de 305.000

prestacions en vigor en aquest mes (desembre de 2009) i la població de la nostra comunitat supera el 28%, això fa que el percentatge de perceptors o beneficiaris de prestacions s'apropi a aquesta xifra. (Vegeu el quadre AIII-32, AIII-32.1 i AIII-32.2.)

Les pensions contributives i les prestacions per atur representen el 48,73% i el 44,84% respectivament de la despesa d'aquest mes, i 22.437.644 euros d'import mensual més l'extra, corresponent a les 9.397 pensions de classes passives en vigor el desembre de 2009 (8.909 pensionistes), la qual cosa suposa el 9,65%.

D'altra banda, la despesa mitjana mensual per IT de l'INSS representa l'1,85% del total de la despesa global del mes analitzat; la de les prestacions per maternitat i paternitat, amb un total de 4.131.809 euros de mitjana mensual, suposen l'1,78% del total de la despesa per prestacions, cobreixen 1.203 beneficiaris amb una variació relativa interanual negativa del (-1,06%) i el seu import total cau un -13,5%;¹³ la de les 17.399 prestacions familiars per fill a càrrec en vigor el

desembre de 2009 (15.501 de causants menors de 18 anys, de pagament semestral i 2.398 de causants majors de 18 anys que es paguen mensualment) representen l'1,68%, i la despesa de 2.553.788 euros, relativa a les 7.489 pensions no contributives en vigor el desembre, suposa l'1,09%.

No cal extrapolar les dades d'aquest resum de prestacions, el desembre de 2009, a la resta de mesos de l'any, ja que les variacions mensuals que es produeixen en les diferents prestacions poden arribar a ser significatives. També s'ha de tenir en compte que no inclouen els imports abonats per les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social que gestionen 9.364 processos d'IT de mitjana mensual, ni les prestacions abonades per les entitats gestores dels règims especials de funcionaris, MUFACE, MUGEJU i ISFAS —externes al sistema institucional de la Seguretat Social—, ni tampoc els pagaments únics corresponents a les prestacions familiars per naixement, adopció de fill i deducció per maternitat per fill a càrrec menor de 3 anys, gestionats per l'Agència Tributària.

13. Aquesta informació és nova i representa l'inici d'una nova sèrie estadística de dades sobre altres tipus de prestacions. Per això, enguany, la memòria del CES pot presentar per primera vegada una estimació completa del panorama global de totes les prestacions socials de les Illes Balears. En el cas de les prestacions per maternitat, la sèrie històrica disponible, amb dades homogènies anuals després de l'entrada en vigor de la Llei 3/2007, de 24 de març, és la de 2008 i 2009, amb valors de 44,7 i 45,1 milions d'euros anuals respectivament.

